

Column Van der Linde: ‘Van Lima naar Parijs’

Virtueel een interessante discussie bijwonen behoort tot de mogelijkheden van het moderne leven. In het Peruaanse Lima vond onlangs de Annual Meeting van het IMF plaats met eromheen interessante bijeenkomsten over verschillende onderwerpen. Onder leiding van Martin Wolf van de Financial Times werd ook gediscussieerd over klimaatverandering en “hoe de prijzen van energie goed te krijgen” met de leiders van het IMF, Wereldbank, UNFCCC, Nicholas Stern en anderen.¹

In het kader van de klimaatdiscussies niet onbelangrijk, omdat in de woorden van Stern de komende twintig jaar cruciaal zullen zijn om de snelle urbanisatie in de wereld te koppelen aan het doen van klimaat-slimme investeringen in infrastructuur. Hij sprak van een unieke kans die wordt gegrepen, of niet. Echter, als deze kans voorbij gaat, wordt het veel moeilijker om het klimaatdoel van niet meer dan 2^oC opwarming in 2050 te halen.

Positieve boodschap

De discussie over klimaat in Lima was ook een positieve, waarin de grote veranderingen sinds de klimaatconferentie in Kopenhagen werden geroemd. Er is een toenemende erkenning dat klimaatregels het nationale belang dienen. Sinds Kopenhagen, toen de wereld nog op een ontwikkelingsspoor van meer dan 4^oC opwarming zat, is het beleidsgat teruggebracht tot rond de 3^oC nu. De ambitie van veel van de nationale klimaatbeleidsplannen is groot (INCD's), maar om dichterbij de 2^oC te komen zal er nog een schepje boven op moeten. Er werd echter in beide discussies ook gerefereerd aan de enorme technologische sprongen van de afgelopen jaren, waardoor duurzame energie binnen het bereik is gekomen van veel meer landen, markten en mensen. De kostendaling van zonne-energie per megawattuur is een veel aangehaald voorbeeld. Samen met klimaat-slimme investeringen, zoals in decentrale energiesystemen, zouden armere landen een sport van de energieladder over kunnen slaan; net als bij telefonie is gebeurd waar landlijnen werden overgeslagen en meteen mobiele telefonie werd geadopteerd. De sport waar men in eerste instantie op doelt, is het minder een beroep doen op kolengestookte centrales om grote externe kosten van luchtvervuiling te beperken of te voorkomen.

Markt of overheid

Een opvallend punt in de discussie over energieprijzen was het bevorderen van het heffen van een koolstofbelasting. Het geloof in de werking van emissiehandelssystemen is niet groot, althans niet als oplossing voor de meeste landen en misschien ook in het licht van de komende twintig jaar als periode waarin belangrijke omslagpunten moeten worden bereikt. Het voordeel van zo'n handelssysteem is dat de emissies geleidelijk omlaag worden gebracht naar een bepaald doel. Het nadeel is dat niet alle sectoren er politiek gemakkelijk in kunnen worden ondergebracht en prijzen van emissierechten ook kunnen kelderen in een recessie. China heeft juist aangekondigd te willen beginnen met een dergelijk systeem, maar het IMF is nu een verklaard voorstander van een belasting. Het moet duidelijkheid scheppen voor investeerders, zo is de redenering, en geeft de overheden de verantwoordelijkheid de externe kosten te bepalen. Zeker nu de prijzen van kolen, olie en gas laag zijn op internationale

---

¹ Indien u ook behoefte heeft om deze discussie te volgen dan raad ik u aan om via de website imf.org naar de webcasts te kijken van deze discussies (7 oktober j.l.) en wellicht klikt u daarna ook nog even de speech van Mw. Lagarde aan over de staat van de wereldeconomie of één van de discussies erover.

markten, zo betoogt Lagarde, bestaat er een uitgelezen kans om de externe kosten te berekenen zonder consumenten al te zeer te raken. De prijsdalingen van kolen, olie en gas worden dan niet meer aan de consument doorgegeven, maar (waarschijnlijk) deels door de overheden geïnd. Het beprijzen van de externe kosten door overheden kan dan meteen zorgen voor extra inkomsten voor krap bij kas zittende overheden. Voor producerende landen is dat nog wel een punt, omdat zij menen recht te hebben op deze economische rente. In de jaren '90 was, tot groot ongenoegen van de OPEC, het inkomen uit olie en olieproducten van OESO-landen hoger dan dat van OPEC door het belasten van olieproducten. De strijd om het consumenten- en producentensurplus lijkt dus weer geopend.

Subsidies

Met de CO₂-belasting creëerde Lagarde een soepele overgang in het debat van klimaatbeleid naar de discussie over het beprijzen van energie en het rapport waarin kond werd gedaan van de geschatte 5,3 biljoen dollar aan subsidies op fossiele brandstoffen. Deze betreffen vooral externe kosten zoals luchtvervuiling, klimaat, gezondheid, congestie, die niet in de eindverbruikersprijs worden doorberekend en waardoor de vervuiler nu niet betaalt. Door deze studie is echter veel verwarring ontstaan over de term subsidie. Het IMF mag natuurlijk met een eigen definitie komen, maar als gevolg van de zeer brede definitie wordt het immens grote bedrag te pas en te onpas gebruikt om het gelijk in lokale discussies te beslechten. Uit de wijze van aanhalen blijkt echter dat niet iedereen de moeite heeft genomen om de betreffende IMF-studies tot zich te nemen. Een blik op de meegeleverde data leert dat vooral landen waar kolen een aanzienlijk deel van de energiemix uitmaken hier hoog scoren, maar ook bijvoorbeeld olieproducerende landen die voor binnenlandse consumenten prijzen hanteren beneden de kostprijs.

Parijs

De onderhandelingen in Parijs zijn belangrijk door de vooraf uitgesproken ambities van landen in de nationale klimaatplannen. De lage kolen-, olie- en gasprijzen kunnen roet in het eten gooien als landen de korte termijnbelangen en problemen laten prevaleren boven de langere termijnbelangen. Bovendien kan een discussie over een koolstofbelasting producerende en consumerende landen met elkaar in conflict brengen. Veel zal ook afhangen of de OESO en andere landen bereid zijn om de investeringen te faciliteren die ook ontwikkelingslanden betrekken bij de verduurzaming van de wereldeconomie, zodat zij sporten op de energieladder kunnen en willen overslaan.